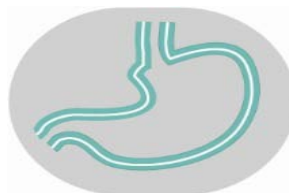

Ļaundabīgo audzēju profilakses un skrīninga pētījumi

Mārcis Leja

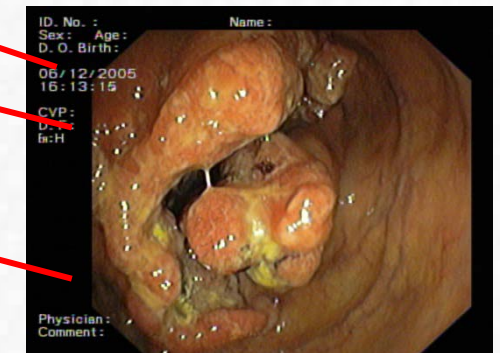
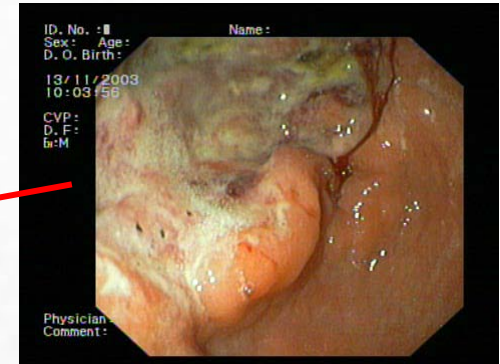
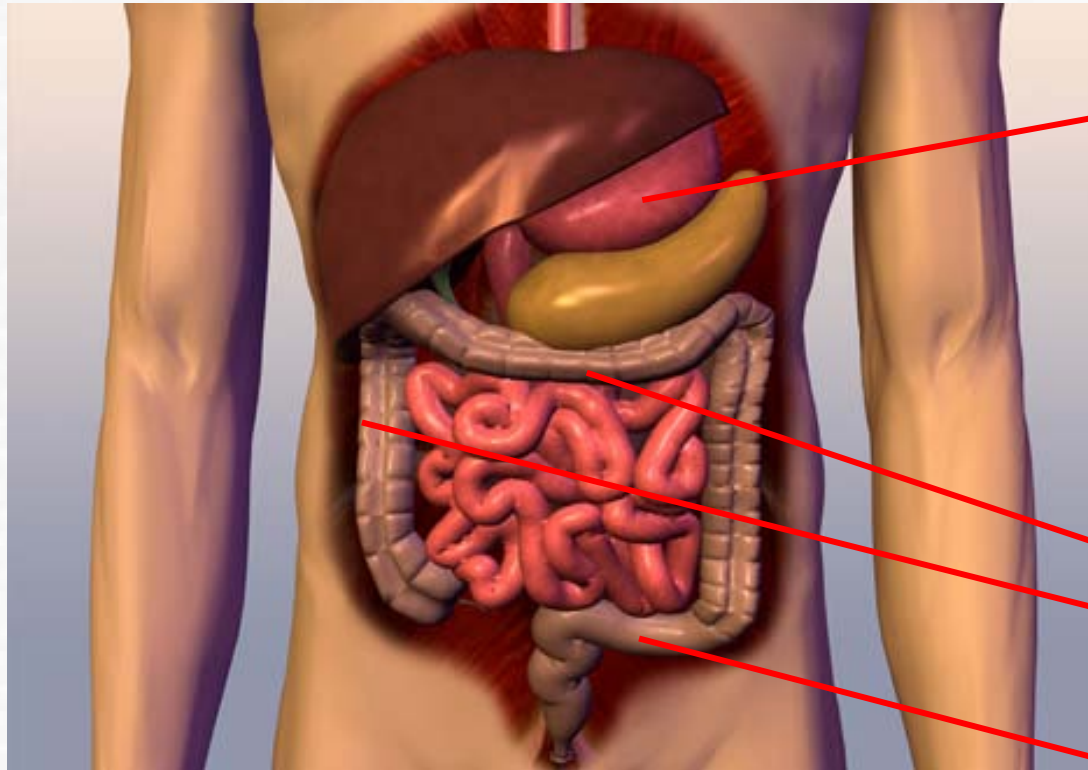
Latvijas Universitātes Medicīnas fakultāte
Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca
Gremošanas slimību centrs GASTRO

19.01.2016.

aslimnīca
RĪGAS AUSTRUMU KLĪNISKĀ UNIVERSITĀTES SLIMNĪCA

Biežākie gremošanas sistēmas jaunveidojumi

Greimošanas sistēmas audzēju profilakses iespējas

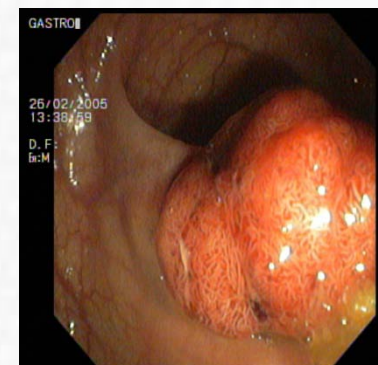
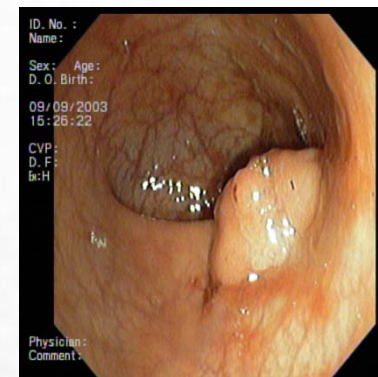
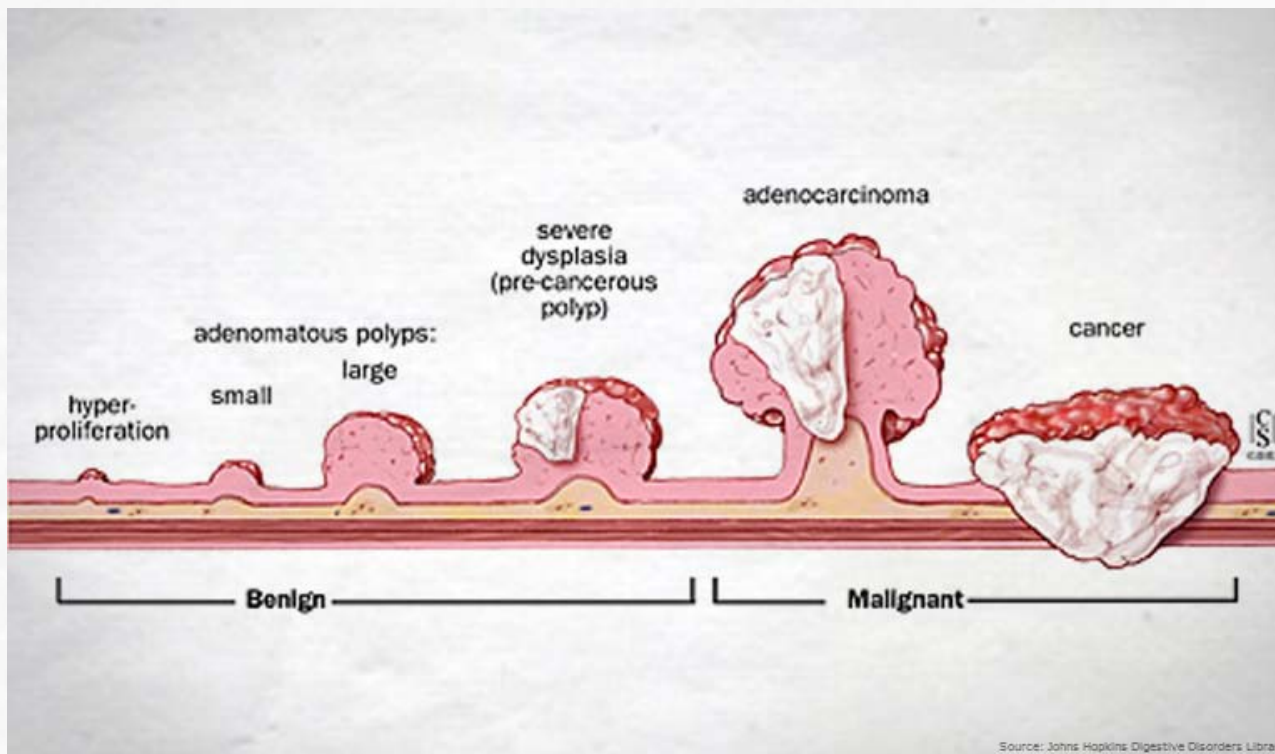
• Zarnu vēzis

- ♦ Vidēji augsta saslimstības risks pasaules skatījumā
- ♦ Visbēdīgākā situācija mirstības ziņā Eiropā
- ♦ **> 1100** (10%) saslimušo Latvijā gadā (~ **700** mirst)
- ♦ ES rekomendācijas par skrīningu, kuru ieviešana nav bijusi efektīva Latvijā

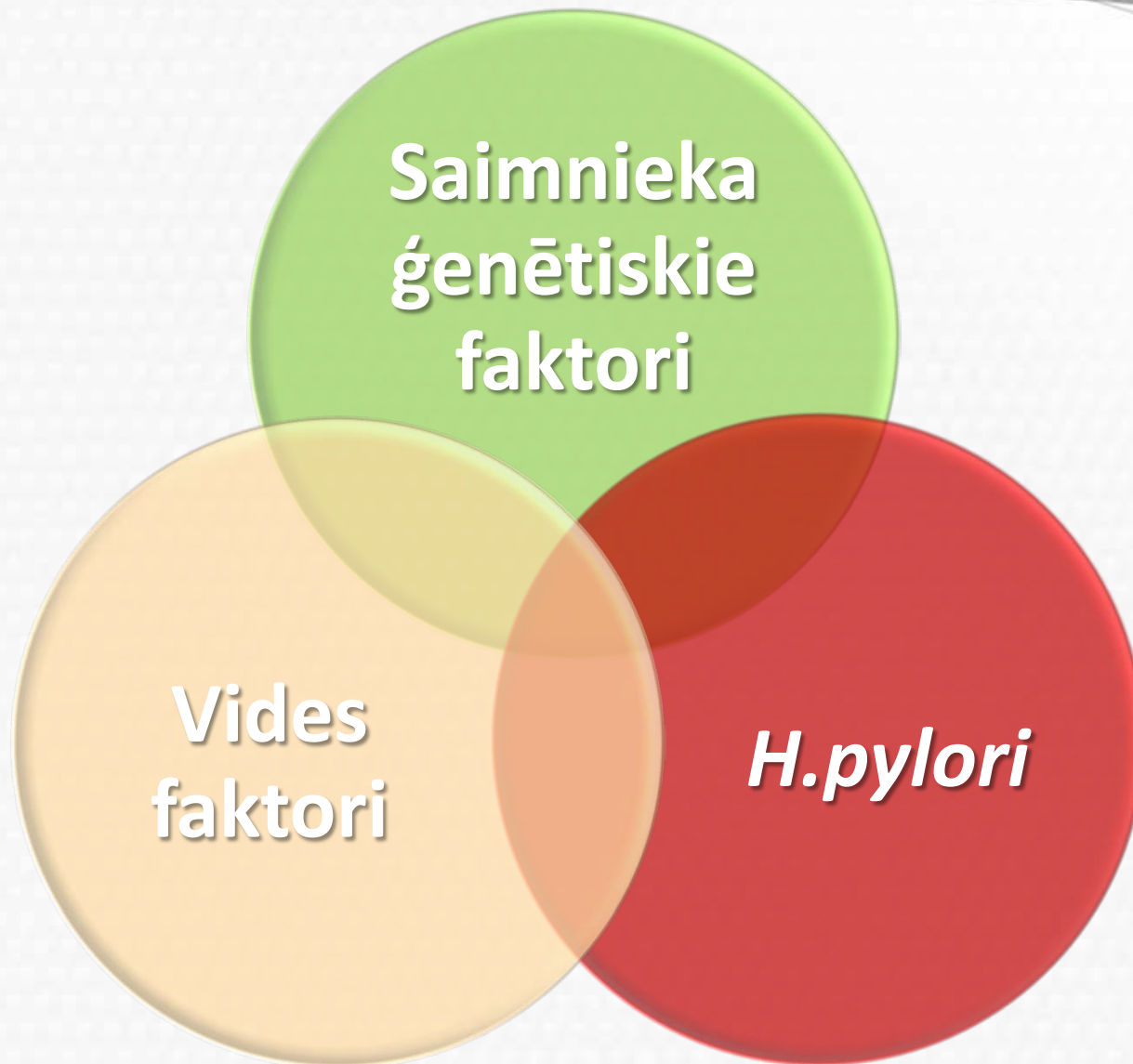
• Kuņģa vēzis

- ♦ Viens no augstākā riska reģioniem pasaulē
- ♦ Efektīva operatīva ārstēšana, ja slimība atklāta agrīni
- ♦ **500-600** (4.8%) saslimušo Latvijā gadā
- ♦ Skrīninga efektivitāte nav skaidra

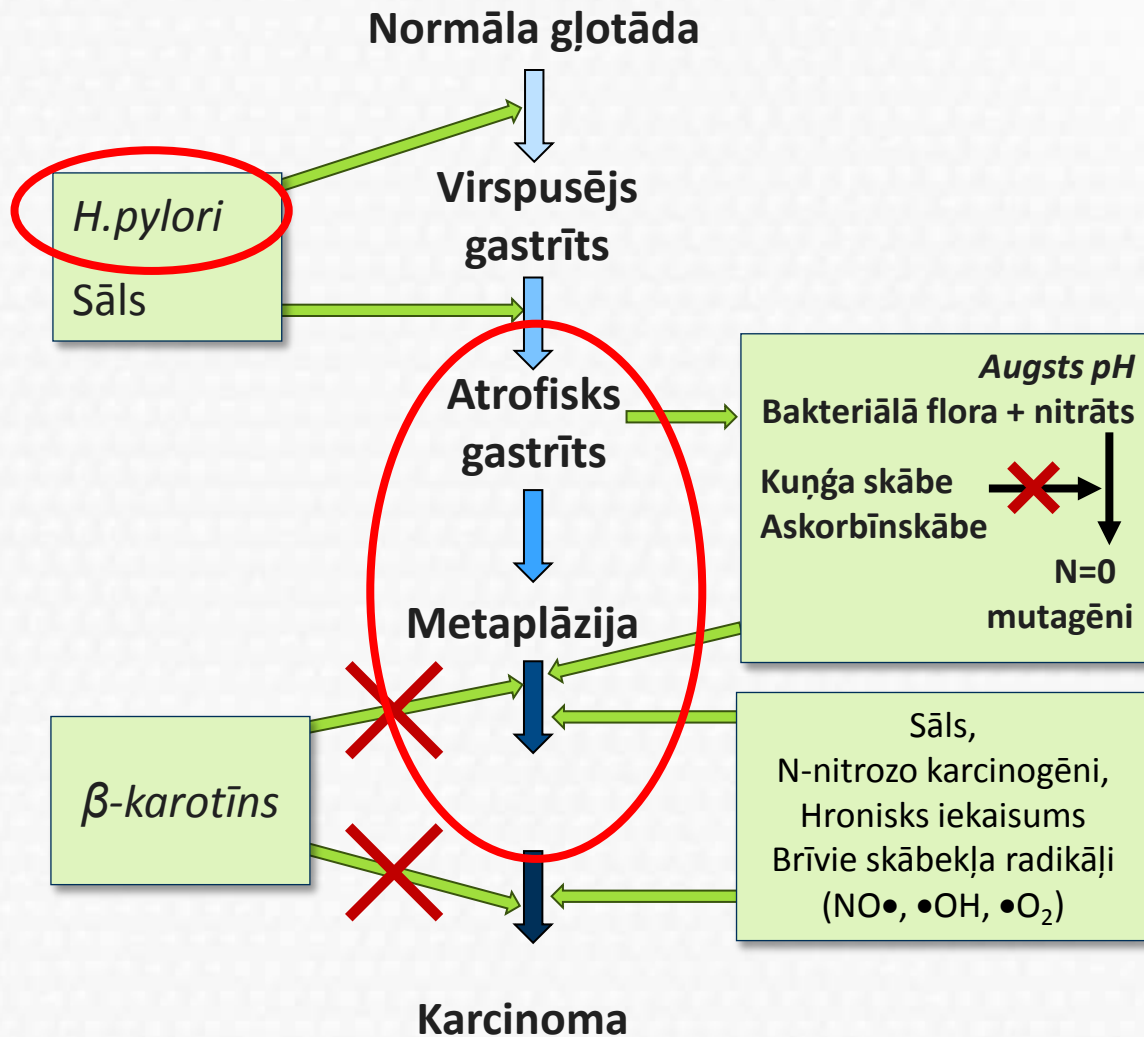
Polips – zarnu vēža riska faktors

Faktori, kas nosaka kuņģa vēža risku

Kuņģa vēža patoģenēze

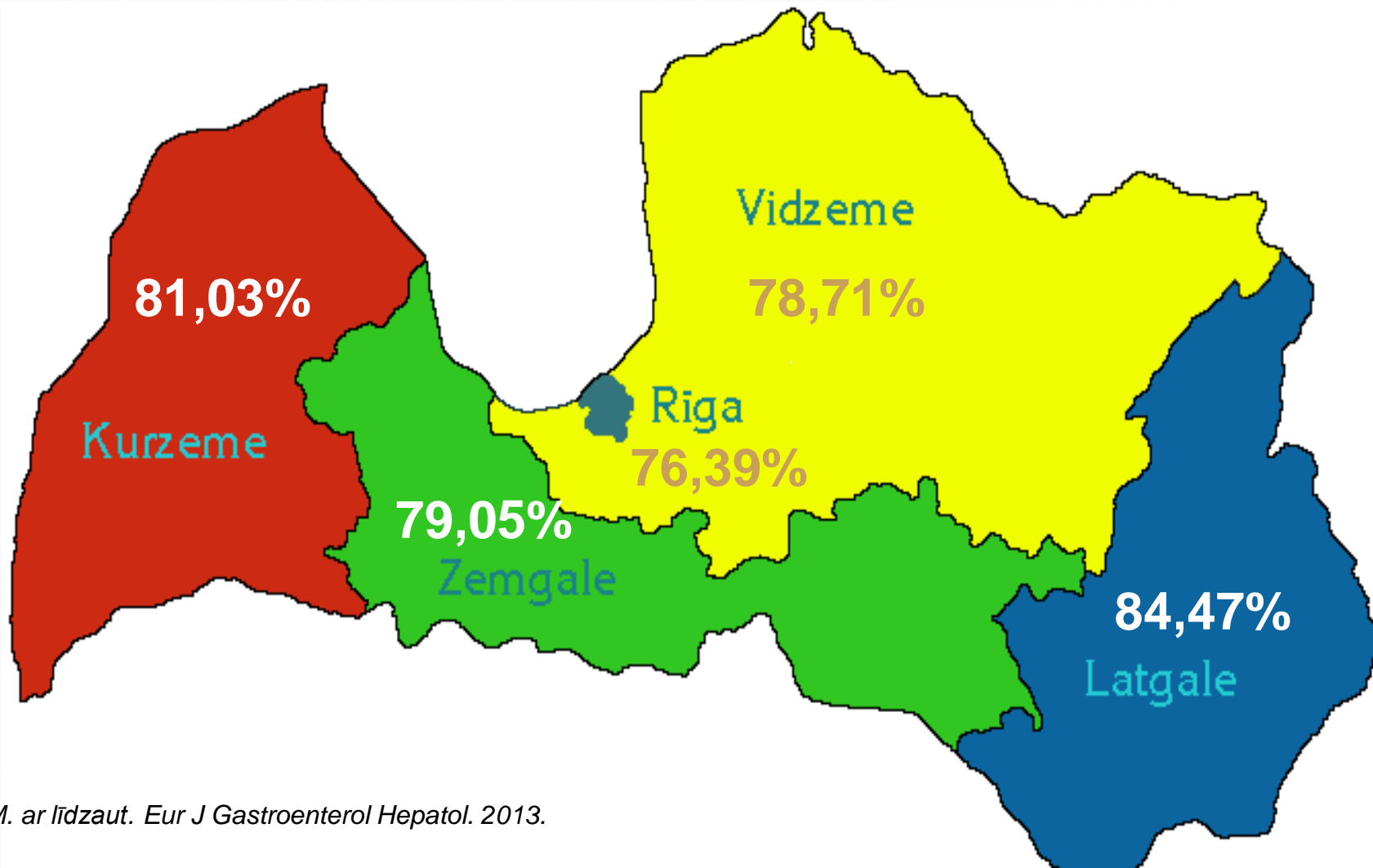
Decembris, 2013

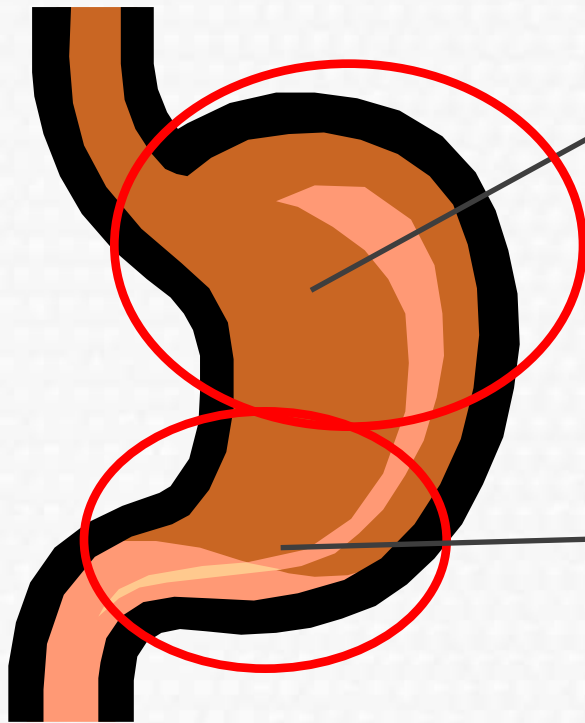
Decembris, 2015

H.pylori infekcija izplatība Latvijā

Kopumā valstī – 79%

Biomarķieri kuņģa gļotādas atrofijas noteikšanai

Pg (pepsinogēns) I ↓
Pg I / Pg II ↓

G (gastrīns)-17 ↓
stimulētais G-17 ↓

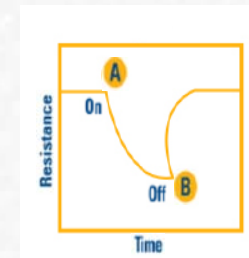
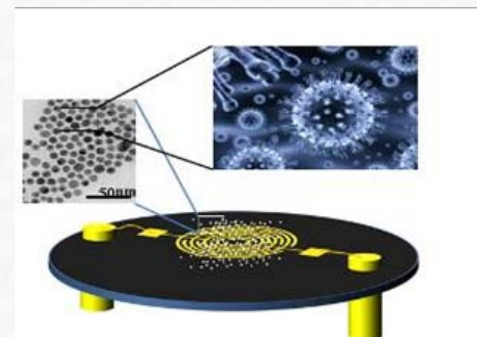
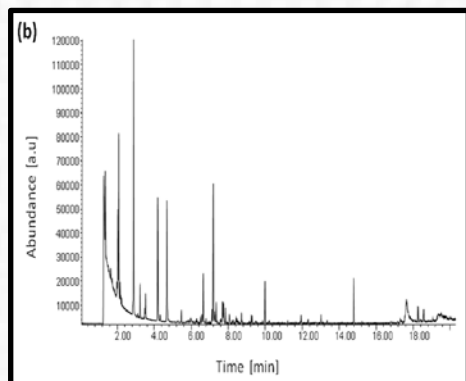

Gaistošo marķieru izmeklējumi izelpā

**GH-MS un
līdzīgas
tehnoloģijas**

**Sensoru
tehnoloģijas
jeb mākslīgais
deguns**

GISTAR – gremošanas sistēmas vēža profilakses pētījums

Gastrointestinal cancer prevention study by predicting atrophic gastritis and colorectal lesions

www.gistar.eu

2012. gada
marts

- Plašs, ilgstošs epidemioloģisks pētījums augsta riska reģionos, kurā Latvijas zinātniekiem iespējams piedalīties starptautiska koordinatora statusā
- Mērķis – rast inovatīvas pieejas gremošanas sistēmas vēža izraisītas mirstības mazināšanai

Ielūgums piedalīties (40-64 gadus veci iedzīvotāji)

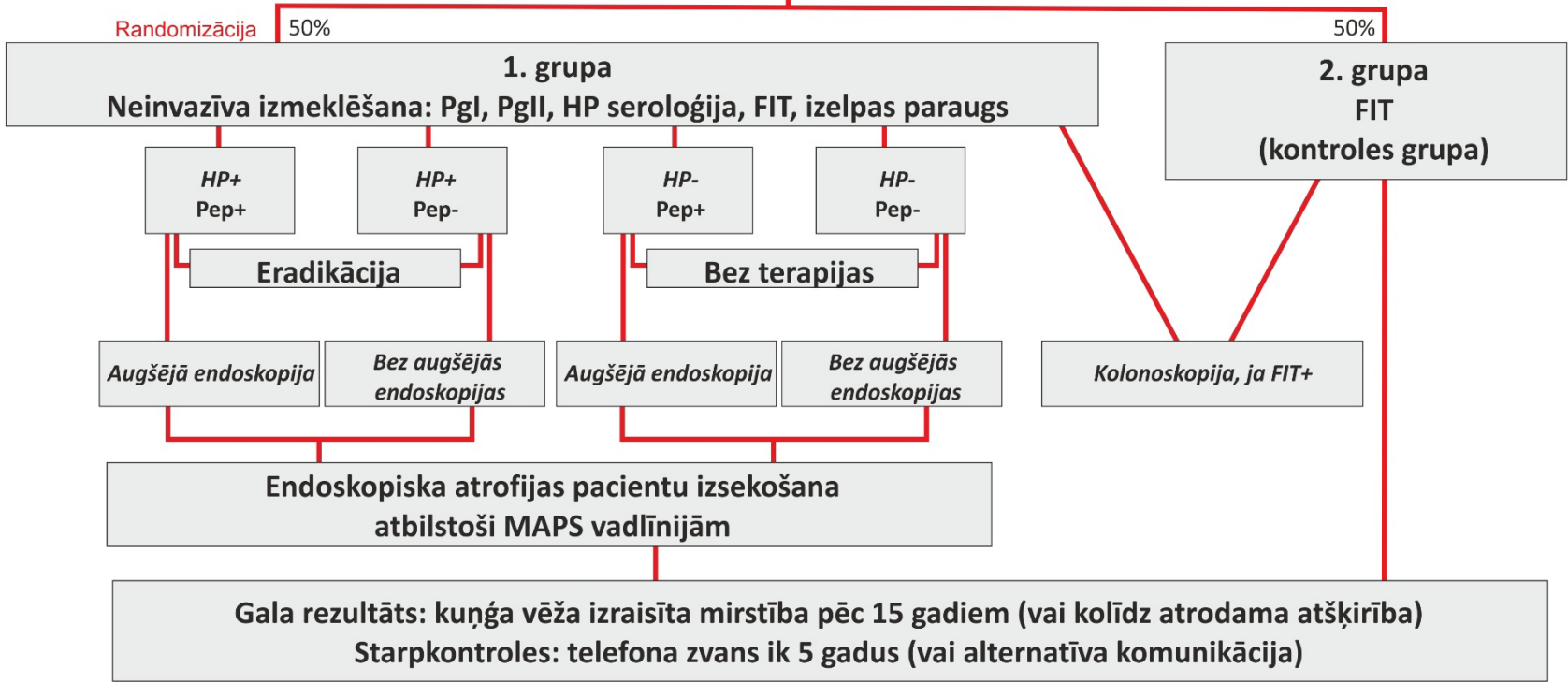
Informācija / parakstīta piekrišanas forma

Iekļaušanas, izslēgšanas kritēriji / ārsta novērtējums

Izmeklējumi,
ja trauksmes simptomi

Nav izslēgšanas kritēriju

Aptauja / mērījumi

Pētījuma dalībnieku iekļaušanas centri

Pašreizējais stāvoklis

Pirmais dalībnieks iekļauts – 9. 10. 2013.

Cēsīs iekļaušana pabeigta – 28. 04. 2014.

Alūksnē iekļaušana pabeigta – 31.08 2014.

Ludzā iekļaušana pabeigta – 31.05. 2015.

Pilotpētījumā un Saldū iekļaušana pabeigta – 16.12.2015.

Grupa	Sievietes	Virieši	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	Kopā
1 - Pamatgrupa	908	819	327	377	393	360	269	1727
2 - Kontroles grupa	918	808	317	413	373	357	262	1726
Kopā	1826	1627	644	790	766	717	531	3453
Ar trauksmes simptomiem	22	20	7	10	8	5	12	42

Pateicības

LU / A-slimnīca / GASTRO

Guntis Ancāns
Māra Bārene
Viesturs Boka
Eva Cine
Ilva Daugule
Jānis Eglītis
Konrāds Funka
Indra Gulbe
Edgars Kasalis
Ilze Kikuste
Ilona Kojalo
Una Kojalo
Viesturs Krūmiņš
Anita Lapiņa
Ieva Lašina
Aivars Lejnieks
Inta Liepniece-Karele
Jānis Misiņš
Līga Paņina
Anžela Pavloviča
Dmitrijs Perminovs
Kristīne Pfarote
Kārlis Purmalis
Aiga Rūdule
Dace Rudzīte
Agnese Ruskule
Ingrīda Rumba-Rozenfelde
Armands Sīviņš
Daiga Šantare
Irēna Šitikova
Roberts Škapars
Inga Upmace
Ivars Tolmanis
Aigas Vanags
Uldis Vikmanis
Ilona Vilkoite

Sadarbības partneri Latvijā

**Latvijas Biomedicīnas
pētījumu un studiju centrs**
Dāvids Frīdmanis
Aija Line
Jānis Kloviņš
Liene Ņikitina-Zaķe

**LU Matemātikas un
Informātikas institūts**
Juris Viksna

**P.Stradiņa KUS / LU
Kardioloģijas institūts**
Vilnis Dzērve
Jeļena Pahomova
Valdis Pīrāgs

**Akadēmiskā histoloģijas
laboratorija**
Iveta Dievbērņa
Viesturs Putniņš

**Pašvaldības un to veselības
veicināšanas struktūras**
Alūksne
Cēsis
Ludza
Saldus
Tukums

Sadarbības partneri ārzemēs

IARC
Rolando Herrero
Raul Murillo
Jin-Young Park

Nacionālais Vēža institūts (ASV)
Constanza Camargo
Charles Rabkin

**Lietuvas Veselības zinātņu
universitāte**
Audrius Ivanauskas
Laimas Jonaitis
Dainius Janciauskas
Gediminas Kiudelis
Limas Kupcinskas
Juozas Kupcinskas

Magdeburgas Universitāte
(Vācija)
Jan Bornstein
Peter Malfertheiner
Thomas Wex

**Taivānas Nacionālās
universitātes hospitālis**
Han-Mo Chiu
Wei-Jang Lee
Jaw-Town Lin

**Novosibirskas Internās
medicīnas institūts (Krievija)**
Svetlana Kurilovič
Anna Belkovets

Stavropoles Universitāte
(Krievija)
Victor Passechnikov

Karolinskas Institūts (Zviedrija)

Olof Nyren
Lars Engstrand

**Sloan-Kattening Vēža izpētes
centrs (ASV)**
Ann Zauber

Padovas Universitāte (Itālija)
Massimo Rugge
Matteo Fassan

Sienas Universitāte (Itālija)
Franco Roviello
Corrado Pedrazzani

**TEHNION Tehniskā
Universitāte (Izraēla)**
Hossam Haick
Haitham Amal

VU Universitāte (Nīderlande)
Chris Mulder

Insbрукas Universitāte
(Austrija)
Pawel Mochalski

**Erasmus Universitātes
Medicīnas centrs (Nīderlande)**
Ernst Kuipers
Peter Riegman

Vitebskas Universitāte
(Baltkrievija)
Sergej Pimnov

**Ziemeļtautu veselības
izpētes zinātniskais institūts**
(Krievija, Krasnojarska)
Vladislav Tsukanov

Paldies!

